

ע"פ 8652/13 - ילנה שרגר נגד מדינת ישראל, ד"ר עליזה שגיב, ד"ר נינה בולמן

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 8652/13

לפני: כבוד המשנה לנשיא מ' נאור
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט נ' סולברג

המערערת: ילנה שרגר

נ ג ד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. ד"ר עליזה שגיב
3. ד"ר נינה בולמן

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה
בת"פ 3075-07-13 מיום 11.12.2013 שניתן על-ידי
השופטת ד' סלע

תאריך הישיבה: יג' בסיון התשע"ד (11.06.2014)

בשם המערערת: עו"ד בנימין שקד

בשם המשיבה 1: עו"ד נילי פינקלשטיין

פסק-דין

עמוד 1

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ד' סלע) בת"פ 3075-07-13 מיום 11.12.2013 בגדרו הוטלו על המערערת 22 חודשי מאסר בפועל ו-15 חודשי מאסר על-תנאי, וכמו כן חוייבה המערערת בתשלום פיצוי כספי למשיבות 2 ו-3 בסך של 35,000 ₪.

עיקרי העובדות

1. המערערת הורשעה על-פי הודאתה בהסדר טיעון בשתי עבירות של סחיטה באיומים ובשתי עבירות של כליאת שווא. אלו הם מעשיה: בצהרי יום 10.9.2012 הגיעה המערערת ביחד עם בן-זוגה לקופת חולים "מכבי" ברחוב הרצל בחיפה, נכנסה לחדרה של ד"ר שגיב כשהיא מלווה בבן-זוגה ובשומר של המרפאה. המערערת דרשה מד"ר שגיב לקבל מרשמים לתרופות הקבועות שלה. ד"ר שגיב הסבירה למערערת כי אין באפשרותה ליתן לה באותה שעה את המרשמים. המערערת סירבה לצאת מחדר הרופאה עד אשר תקבל את המרשמים. השומר ובן-זוגה יצאו מן החדר, ואז לפתע קמה המערערת, סגרה את הדלת, נעלה אותה, אחזה במנעול הדלת, וחסמה את הדלת בגופה על מנת לכלוא את ד"ר שגיב בחדרה. המערערת הכניסה את ידה לתיקה, אמרה לד"ר שגיב כי היא מחזיקה בסכין ודרשה ממנה לתת לה מרשמים כשהיא מאיימת עליה בפגיעה בגופה באומרה כי אם לא תיתן לה מרשמים כי אז תהרוג אותה. לנוכח איומיה והטלת האימה, נתנה ד"ר שגיב למערערת את המרשמים.

2. בצהרי יום 14.6.2013 הגיעה המערערת לקופת חולים "מכבי" ברחוב נורדאו בחיפה והמתינה מחוץ לחדרה של ד"ר בולמן. בהגיע תורה, נכנסה המערערת לחדרה של ד"ר בולמן ודרשה לקבל מרשם לתרופותיה. ד"ר בולמן הסבירה למערערת כי היא אינה זכאית לקבל אותה שעה את התרופות וביקשה ללוותה לדלת. לפתע קפצה המערערת לעבר דלת החדר, חסמה אותה בגופה ונעלה את הדלת. המערערת שלפה מספרים וכיוונה אותם לעבר פניה של ד"ר בולמן. בתגובה, ומפאת פחדה כי המערערת תתקוף אותה, אחזה ד"ר בולמן במספרים, וכתוצאה מכך נגרמו לה חתכים עמוקים בכף יד ימין באצבעות 3, 4 ו-5 ופצעים באצבע 1 ובכף היד. בעודן אוחזות יחדיו במספרים דרשה המערערת מד"ר בולמן לתת לה מרשם לרטלין, כשהיא מאיימת עליה "תני לי מרשם לריטלין אחרת אני אדקור אותך". לנוכח איומי המערערת והטלת האימה, נתנה לה ד"ר בולמן את המרשם.

עיקרי גזר הדין

3. בית המשפט המחוזי עמד על חומרת מעשיה של המערערת. אין מדובר במעידה חד-פעמית, אלא במעשה חוזר ונשנה, ואף בהסלמה. פעם ופעמיים כלאה המערערת רופאות ואיימה עליהן בפגיעה בגופן בכדי להניען לתת לה מרשמים. מעשיה של המערערת אמנם אינם מצויים ברף הגבוה של עבירות הסחיטה באיומים וכליאת שווא, אולם משבוצעו נגד רופאות - עובדות ציבור מצילות חיים - יש להוקיעם ולבטא את הסלידה מהם באמצעות ענישה מוחשית. בית המשפט המחוזי הוסיף וציין כי התנהגותה של המערערת הסלימה, מאיום מילולי לכדי איום פיזי, ומעשיה פגעו בבטחונן הגופני ובשלומן הנפשי של הרופאות. לאור אופי המעשים והפגיעה באינטרס הציבורי להגן על רופאים במלאכתם קבע המשפט המחוזי את מתחם הענישה ההולם בגין האירוע הראשון בטווח של 15-30 חודשי מאסר, ואת המתחם בגין האירוע השני בטווח של 22-48 חודשי מאסר.

4. בית המשפט המחוזי זקף לזכות המערערת את הודאתה, את קבלת האחריות מצדה, את החרטה הפנה

שהביעה ואת השתתפותה, לראשונה בחייה, בתוכנית לגמילה מסמים. עוד נשקלו נסיבותיה האישיות הקשות. תאונת דרכים שעברה המערערת בגיל צעיר הותירה אותה מצולקת בגופה ובנפשה. בעקבות פגיעת ראש נשבר רצף חייה התקין והיא נאלצה לעבור מספר ניתוחים וטיפולים. המערערת הדרדרה לשימוש בסמים מסוכנים ובנה בן ה-7 נמסר לאימוץ בשל חוסר יכולתה לגדלו. מנגד, ולחובת המערערת נזקפו חומרת המעשים, הישנותם, הרשעותיה הקודמות בגין שימוש בסמים לצריכה עצמית, עבר פלילי המלמד על כך שאין על המערערת מורא החוק, והיא גם לא עשתה מאמץ להשתלב בהליך שיקום משמעותי, כמתחייב מהתמכרותה הקשה לסמים. בית המשפט המחוזי קבע כי לאור הפגיעה באינטרס הציבורי ותוך התחשבות בנסיבותיה האישיות יש לגזור על המערערת עונש מאסר בפועל המצוי ברף הנמוך של מתחם האירוע השני, תוך חיובה בפיצוי כספי משמעותי. לאחר שקילת מכלול השיקולים גזר בית המשפט המחוזי על המערערת כאמור 22 חודשי מאסר בפועל ו-15 חודשי מאסר על-תנאי לבל תעבור בתוך שלוש שנים מיום שחרורה עבירה מן העברות שבהן הורשעה או כל עבירת אלימות למעט תגרה. כמו כן חוייבה המערערת בתשלום פיצוי כספי בסך של 10,000 ₪ לד"ר שגיב ובסך של 25,000 ₪ לד"ר בולמן.

עיקרי הטענות בערעור

5. לטענת המערערת, עונש המאסר שהוטל עליה חמור במיוחד ואינו מתחשב בנסיבותיה האישיות. הרשעותיה הקודמות היו בגין החזקת סמים לשימוש עצמי ולא בתחום עבירות האלימות בדומה לתיק זה. עבירות הסחיטה באיומים שבביצוען הורשעה, נמצאות ברף הנמוך והן לא בוצעו למען בצע כסף, אלא בשל לחץ ומצב נפשי ירוד. עוד טענה המערערת כי מדובר בשני אירועים נקודתיים ואין לראות בהם התנהגות רצידיביסטית. אופי המעשים אינו עברייני. המעשים בוצעו באופן ספונטני, בחמת זעם של רגע, והם נבעו מחמת רצונה לקבל את מרשמי התרופות שהיא זקוקה להם. לטענת המערערת, היא הדרדרה לשימוש בסמים בעקבות תאונת דרכים קשה שעברה בגיל 17, ומאז היא מצולקת בגופה ובנפשה. בעקבות הדרדרותה לסמים הוצא בנה הקטין מחזקתה. לאחרונה נוטלת המערערת מתדון כתחליף לסם, וכן גם רטלין. תקופת המאסר שהוטלה עליה גבוהה ואין בה התחשבות בכל השיקולים הצריכים לעניין. עוד הוסיפה המערערת וטענה כי סכום הפיצויים שבו חוייבה אינו פרופורציונאלי למעשיה. העבירות בוצעו על-ידה שלא במטרה להרוויח כסף. לד"ר שגיב לא נגרמו נזקים גופניים וד"ר בולמן נחתכה בכף ידה משום שאחזה במספריים ולא בשל תקיפה מצדה של המערערת. סכום הפיצויים הגבוה מרמז כי מדובר בפיצוי עונשי ולא לצורך שיקום הרופאות, ונסיבותיה הקשות של המערערת מצדיקות הפחתה מגובה הפיצוי.

6. המשיבה טענה מנגד כי העבירות שבהן הורשעה המערערת מבוססות על מעשים חמורים והתנהגות אלימה בשתי הזדמנויות שונות. האירוע השני היה עוד קשה מקודמו וכתוצאה ממנו נגרמו לד"ר בולמן חתכים עמוקים בכף ידה. השלכות המעשים מלוות את הרופאות הללו עד היום הזה. המשיבה הוסיפה כי הצורך להגן על עובדי ציבור המעניקים שירותים רפואיים, ובכללם רופאים, מחייב ענישה חמורה ומרתיעה. העונש שהוטל על המערערת בגין שני האירועים, מצוי בטווח הנמוך שנקבע במתחם הענישה בגין האירוע השני בלבד. המשיבה טענה עוד כי אין הצדקה להפחית מסכום הפיצויים. כל אחת משתי הרופאות נפגעה בנפרד, והפחד מלווה כל אחת מהן בעיסוקה היומיומי. הפיצוי טרם שולם, וגם עניין זה צריך להיזקק לחובתה של המערערת.

דיון והכרעה

7. מעשי הסחיטה באיומים שביצעה המערערת, בשתי הזדמנויות שונות, כלפי רופאות, העוסקות במלאכתן למען הציבור, הריהם חמורים ומסוכנים. המערערת לא בחלה באמצעים כדי להשיג את המרשמים. המערערת כלאה את הרופאות ואיימה עליהן בשימוש בנשק קר שהיה ברשותה. כאמור, אין מדובר במעידה חד-פעמית. בפעם הראשונה

ראתה המערערת כי טוב מבחינתה, כי זכתה לקבל את המרשמים בסחיטה באיומים ובכליאת שווא, ושבה ועשתה כן בפעם השנייה, באלימות יתרה, ובאופן שהרופאה נפצעה בידה. שומה לעשות לבטחונם של רופאים, כשאר עובדי ציבור, על מנת שיוכלו לבצע את מלאכתם כהלכתה, בשלוות הנפש הדרושה לשם כך, ולא מתוך מצוקה ולחץ. הענישה נועדה בין היתר להבטיח תכלית זו. נסיבותיה האישיות של המערערת הן אכן מורכבות, היא ראויה גם למידה של רחמים, אך דומני שבית המשפט המחוזי לא החמיר עמה במידה שמצדיקה התערבות. בגין שני האירועים גם יחד נגזר על המערערת עונש מצוין ברף הנמוך של אירוע אחד בלבד. סכום הפיצויים שהושת על המערערת הוא בשיעור לא מבוטל, לא בנקל תצליח המערערת לשלמו, אך גם בקשר אליו אין הצדקה להתערב לאור הפגיעה הנמשכת בתחושת הבטחון של הרופאות ובשלומן. המערערת לא שילמה עד כה את סכום הפיצויים, אף לא את מקצתו, והדבר עומד לה לרועץ.

8. גזר הדין שהושת על המערערת מבטא אפוא גמול הולם למעשיה. כאמור, בצד החומרה הרבה והצורך להבטיח את בטחונם של העוסקים ברפואה למען הציבור, ראויה המערערת למידה של רחמים על אשר ארע לה למן אותה תאונת דרכים בנערותה, ועד היום הזה. שמענו מפיה ומפי בא-כוחה, כי השתלבה היטב בתוככי בית הסוהר בתוכניות טיפול ושיקום. בעוד חודשיים-שלושה תסיים לרצות שני שלישי מתקופת מאסרה. יש לקוות שהמערערת אכן תתמיד ברצונה להשתקם, בכוח ובפועל, תגייס את כוחותיה לחזור למוטב, שאז, יש לקוות, תימצא ראויה להפחתת שלישי מתקופת המאסר.

9. אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ח בסיון התשע"ד (16.6.2014).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיא
